

ҚУЛАЙ ИНВЕСТИЦИЯВИЙ МУҲИТ

ялпи ички маҳсулотнинг ўсишига хизмат қилмоқда

Олий Мажлис Қонунчилик палатасида Халқаро ишлар ва парламентлараро алоқалар қўмитасининг кенгайтирилган йилгилиши бўлиб ўтди. Ташқи иқтисодий алоқалар, инвестиция ва савдо вазирлиги хузуридаги “Ўзинфоинвест” агентлигининг мамлакатимиз иқтисодий салоҳиятини чет эл ишбилармон доиралари орасида тарғиб қилиш ва ҳорижий инвестицияларни жалб этиш борасидаги фаолияти муҳокамасига бағишланган

Парламентдаги муҳбиримиз хабар қилади.

“Ўзинфоинвест” агентлигининг ҳам салмоқли ҳиссаси бор. Шу кунга қадар мазкур агентлик томонидан чет эл компаниялари билан ҳамкорлик ва савдо-иқтисодий алоқани ривожлантириш, инвестицияларни жалб этиш ҳамда юртимизнинг иқтисодий салоҳиятини халқаро майдонда тарғиб қилишга доир 35 та меморандум имзоланганлиги ҳам ана шундан далолат бериб турибди.

Тадбирда таъкидландики, “Ўзинфоинвест” агентлиги томонидан йўлга қўйилган ишчи тизим бу борада асослиқ. Айни пайтда агентлик томонидан юртимизда фаолият кўрсатаётган ҳорижий инвесторлар орасида юртимиз иқтисодий салоҳияти кенг тарғиб этилаётган. Шу билан бирга, ҳорижий инвестицияларни мамлакатимизга жалб қилиш борасидаги изланишлар ишчи тизимнинг асослиқ йўли бўлиши аниқ. Албатта, эришилган ютуқлар ўзимизники. Эндиликда агентлиkning бу борадаги фаолиятини янада кучайтириши даврнинг ўзи тақозо қилмоқда. Бунинг учун эса чет эл ваколатхоналари, ҳорижий реклама компаниялари, ахборот агентликлари ва оммавий ахборот воситалари билан ҳамкорликни буғунги кун талаблари даражасига кўтариш зарурлиги таъкидланди.

Шунингдек, йилгилишда “Ўзинфоинвест” агентлигининг инвестициявий дастурларни бажариш билан боғлиқ фаолиятини кучайтириш, инвесторлар хуқуқ ва имтиёзларини кафолатлаш ҳамда соҳага оид айрим қонунларни такомиллаштириш масалаларида ҳам фикр-мулоҳазалар билдирилди.

Муҳокама этилган масалалар бўйича қўмитанинг тегишли тавсиялари ишлаб чиқилди.

Зокир ХУДОЙШУКУРОВ.

Прокуратура органлари томонидан 2008 йилда маҳаллий давлат ҳокимияти органлари фаолиятида тегишли ўтказилди, улар фаолиятида қабристонларни сақлаш ва ободонлаштириш ишига ҳужасизларча ва масъулиятсизлик билан қараш, маданий-мемориал мажмуалар фондларидан ерларни ноқонуний ажратиш ҳолатлари ва қонунга хилоф бошқа ҳолатлар аниқланган эди. Хусусан, Ер кодексининг 64-моддаси талабларига зид равишда мавжуд қабристонларнинг атиги 4 фойзи маҳаллий давлат ҳокимияти органлари тасарруфида бўлиб, 71 фойзи қонунга зид равишда фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари ихтиёрига ўтказилган. 22 фойз қабристонлар эса мулҳоқ эгасиз ва ташланган ҳолда қолган.

Шунингдек, келгусида дафн этиш жойларини ташкил қилиш учун фуқаролар томонидан ер участкаларини ўзбошимчилик билан эгаллаш сингари ҳолатлар ҳам аниқланган. Мавжуд қабристонларнинг 58 фойзида ер участкалари кадастр органларида рўйхатга олинмаган. Шу билан бирга, қабристонлар бўйича экологик экспертиза далолатномалари тузилмаганилиги, уларнинг сув объектлари қўриқланганилиги зоналар ҳудудига жойлаштирилганилиги, санитар зонасида уй-жойлар, таълим ва соғлиқни сақлаш муассасалари қурилиб, автомобиллар ва пйедалар учун йўллар ўтказилганилиги афсусчанарли ҳолдир. Албатта, буларнинг бари ҳозирги замон талабларига жавоб берадиган, дафн этиш ва дафн иши масалаларини тартибга солувчи қонун ҳужжатининг мав-

Ўтганларнинг ҳурматини жойига қўйиш, хотираларини эъозлаш, марҳумларнинг ётган жойларини ободонлаштириш халқимизнинг муҳим миллий ҳусусиятларидан ҳисобланади. Шу маънода, матбуотда эълон қилинган “Дафн этиш ва дафн иши тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни ўзига хос жиҳатлари билан эътиборни тортади.

жуд эмаслиги оқибатида юзага келган эди.

“Дафн этиш ва дафн иши тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни бу борадаги муносабатларни тартибга солувчи ҳуқуқий асос-

лиятсизлик билан қараш ҳолатларига барҳам беради.

Дарҳақиқат, “Дафн этиш ва дафн иши тўғрисида”ги Қонун дафн этиш жойларини муҳофаза қилишда ҳам муҳим аҳамиятга эга. Хусусан,

дафн этиш ва дафн иши тўғрисидаги эътиборни тортади.

Мазкур Қонун билан, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси ҳудудига ҳар бир марҳумнинг хоҳиши-иродаси инобатга олинган ҳолда дафн этиш учун жойини текин бериш кафолатланади.

Қонунда дафн этиш учун нафақа ҳамда моддий ва бошқа ўрдам кўрсатиш масалаларининг ҳуқуқий жиҳатдан тартибга солинганлигини кўриш мумкин. Хусусан, унда белгиланганидек, вафот этган шахнинг эри (хотини), ота-онаси, фарзандлари ва бошқа қариндошлари ёки қонуний вақили, улар бўлмаганда эса, дафн этишни амалга ошириш мажбуриятини ўз зиммасига олган бошқа шахс дафн ишига ижозат бериш ҳуқуқига эга.

ЯНГИ ҚОНУН

Ўтганларга ҳурмат ва эҳтиром кўрсатишнинг ҳуқуқий асосини белгилайди

ларни ривожлантиришга қаратилган бўлиб, дафн ишини ташкил этиш асосларини белгилаб берувчи муҳим ҳуқуқий ҳужжат саналади.

Мазкур Қонунда “дафн этиш”га таъриф берилган. Унга кўра, вафот этган шахнинг майитини унинг вақий этиб қолдирган хоҳиши-иродасини инобатга олган ҳолда санитария нормалари ҳамда бошқа қоидалар бўйича, урф-одатлар ҳамда аъналарга биноан дафн этишга доир маросим ҳисобланади. Дафн этиш жойлари сифатида қабрлар, сағаналар, шунингдек, бу ҳолат амалга оширилиши мўлжалланган бошқа бинолар ва иншоотларни барпо этиш учун экологик, санитария, санитар зонасида уй-жойлар, таълим ва соғлиқни сақлаш муассасалари қурилиб, автомобиллар ва пйедалар учун йўллар ўтказилганилиги афсусчанарли ҳолдир. Албатта, буларнинг бари ҳозирги замон талабларига жавоб берадиган, дафн этиш ва дафн иши масалаларини тартибга солувчи қонун ҳужжатининг мав-

жуд эмаслиги оқибатида юзага келган эди.

“Дафн этиш ва дафн иши тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни бу борадаги муносабатларни тартибга солувчи ҳуқуқий асос-

Қонун кучга кирди

табий офатлар таҳдид солган тақдирда, қабристон ўрни белгиланган тартибда фақат туман, шаҳар давлат ҳокимияти органларининг қарорига биноан кўчирилиши мумкинлиги белгилаб қўйилган.

Маълумки, дафн этиш ва дафн иши соҳасида марҳумнинг вақий қилган хоҳиши-иродаси алоҳида аҳамият касб этади. Шунинг учун ҳам Қонунда бу масалага боғлиқ муносабатларни тартибга солувчи қатор нормалар мустаҳкамлаб қўйилган. Чунки, Қонуннинг 5-моддасига кўра, вафот этган шахснинг оғзаси (гувоҳлар ҳозирлигида) ёки ёзма шаклда ифодаланган, бирон-бир жойга, маълум бир урф-одат ва аъналар бўйича, ўз қарин-

дошнинг ёнига дафн этилишига розилиги ёки рози эмаслиги ҳақидаги истаги унинг хоҳиши-иродаси саналади. Вафот этган шахснинг қариндошлари мавжуд бўлмаган тақдирда унинг эри (хотини), ота-онаси, фарзандлари ва бошқа қариндошлари ёки қонуний вақили, улар бўлмаганда эса, дафн этишни амалга ошириш мажбуриятини ўз зиммасига олган бошқа шахс дафн ишига ижозат бериш ҳуқуқига эга.

Мазкур Қонун билан, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси ҳудудига ҳар бир марҳумнинг хоҳиши-иродаси инобатга олинган ҳолда дафн этиш учун жойини текин бериш кафолатланади.

Қонунда дафн этиш учун нафақа ҳамда моддий ва бошқа ўрдам кўрсатиш масалаларининг ҳуқуқий жиҳатдан тартибга солинганлигини кўриш мумкин. Хусусан, унда белгиланганидек, вафот этган шахнинг эри (хотини), ота-онаси, фарзандлари ва бошқа қариндошлари ёки қонуний вақили, улар бўлмаганда эса, дафн этишни амалга ошириш мажбуриятини ўз зиммасига олган бошқа шахс дафн этиш учун Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги хузуридаги бюджетдан ташқари Пенсия жағмармаси маблағлари ҳамда қонун ҳужжатларида тақиқланмаган бошқа манбалар орқали амалга оширилади.

Хулоса қилиб айтганда, Ўзбекистон Республикасининг “Дафн этиш ва дафн иши тўғрисида”ги Қонуни мамлакатимиздаги мавжуд қабристонлар, дафн этиш жойларини сақлаш, халқимизнинг ўтганларнинг ёди ва хотирасига алоҳида ҳурмат кўрсатишдек миллий, диний аъналарига риоя қилишда муҳим ҳуқуқий асос бўлиб хизмат қилиши, шубҳасиз.

Моддий ёрдам ҳамда бошқа ёрдам кўрсатилиши мумкинлиги мустаҳкамлаб қўйилган.

Қонунда дафн этиш жойини ташкил қилиш учун ер участкасини танлаш ва ажратиш, дафн жойларини сақлаш ва ободонлаштириш, уларнинг сақланиши устидан экологик ва санитария-эпидемиология назорати, эски ва илгари номаълум бўлган қабрларга бўлган талаблар ҳам назарда тутилган.

Мазкур ҳуқуқий ҳужжатнинг 4-бобида дафн ишини ташкил этиш ҳамда дафн ишини молиялаштириш манбаларига доир нормалар мустаҳкамлаб қўйилган. Чунки, дафн ишини ташкил этиш маҳаллий давлат ҳокимияти органлари зиммасига юклаган. Бундай юмушлар маҳаллий давлат ҳокимияти органлари ташкил этадиган махсус хизматлар томонидан бажарилади. Дафн ишини молиялаштириш эса мамлакатимиз Давлат бюджети, Молия вазирлиги хузуридаги бюджетдан ташқари Пенсия жағмармаси маблағлари ҳамда қонун ҳужжатларида тақиқланмаган бошқа манбалар орқали амалга оширилади.

Хулоса қилиб айтганда, Ўзбекистон Республикасининг “Дафн этиш ва дафн иши тўғрисида”ги Қонуни мамлакатимиздаги мавжуд қабристонлар, дафн этиш жойларини сақлаш, халқимизнинг ўтганларнинг ёди ва хотирасига алоҳида ҳурмат кўрсатишдек миллий, диний аъналарига риоя қилишда муҳим ҳуқуқий асос бўлиб хизмат қилиши, шубҳасиз.

Музаффаржон МАМАСИДДИҚОВ,
Ўзбекистон Республикаси
Президенти хузуридаги
Амалдаги қонун ҳужжатлари
мониторинги
институтини гуруҳ раҳбари.

ТИНЧЛИК ВА ОСОЙИШТАЛИК ПОСБОНЛАРИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

Ўқувчиларимни олиб келаман деб ният қилгандим. Келдик, кўрдик, барчамизнинг таассуротларимиз бир олам. Муқаддас байроғимиз, мўстабар она ва мард ўғлон тасвири жуда таъсирчан ифодаланган. Уларни кўрган ҳар бир ёш авлод қалбига “Мен ҳам юртга муносиб бўламан”, деган қатъий ният ўйғониши, шубҳасиз.

— Муддатли ҳарбий хизматни намонали ўтаганим учун тавсиянома олишга муваффақ бўлгандим, —

дейди яна бир суҳбатдошимиз, Самарқанд вилоятининг Ургут туманилик курсант Умиджон Ражабов. — Берилган имкониятдан фойдаланиб, ўзим кўнглим кўйган касб эгаси бўлиш мақсадида Тошкент олий умумқўшин қўмондонлик билим юртига ўқишга кирдим. Таълим даргоҳимизда биз учун барча шароит яратилган. Назарий жиҳатдан олган билимларимизни амалий машғулотларда мустаҳкамлаб борамиз. Бугун “Ватанга қасамд” ҳайкалини зиёрат қилдик. Бундан юртга хизмат қилиш-

таянчимиз, ишончимиз ва ғуруримиздир

ни дилига туккан фарзанд қиёфаси жуда моҳирона тасвирланган. Унга оқиб, Ватаним олдидаги бурчим ҳақида янада теранроқ тасаввурга эга бўлдим. Мақсадим, билим юрти тамомлаб, юртимиз сарҳадларини асраб-авайлашга ҳисса қўшишим.

— Бундай эзгу ният ҳар биримизнинг қалбимизда мўжассам, — дея унинг фикрини дадил қўллаб-қувватлади Бухоро вилоятининг Шофиркон туманилик билим юртида пойтахтдаги ҳарбий қисмлардан бирида мудатли ҳарбий хизматни ўтаётган Жаҳоҳир Шодмонов. — Атрофда бир қаранг, бинолардан ажойиб бинолар, йўллар, кўчалар... Одамларнинг кайфияти чог. Байрамлар шоду хуррамлик билан нишон-

ланмоқда. Бундан ортиқ бахт борми дунёда? Буларнинг барчаси Юртбошимизнинг оқилона сиёсати самараларидир. Биз, Ватан химоячилари ана шу эзгу мақсад йўлида камарбаст бўлиб, мусаффо осмонимизни кўз қорачиғидек асрашимиз зарур. Шунда халқимиз, Президентимизга содиқлик Қасамёдини оқлаймиз.

Курсантларни зарур амалий ва назарий кўникмалар билан қуроллантириш, аскарларимиз учун армия ҳаёт мактаби бўлишини таъминлашда офицерлар ўрнак, кўмақдош бўлишди.

— Дарҳақиқат, офицерлик шарафли касб, — дейди офицер Бекзод Тулаганов. — Юртбошимиз эътибори тўғрисида аҳоли, хусусан, ҳарбий хизматчилар ва уларнинг оилалари ижтимоий-маиший шароитларини яхшилаш борасида улкан ишлар амалга оширилмоқда. Хусусан, ҳарбий хизматчилар шинам уй-жой билан таъминланаяпти. Уларга малакали тиббий хизмат кўрсатиш тизими замон талаблари даражасида. Мана шундай гамхўрликларга муносиб жавоб бериш улкан масъулиятдир.

Сайиджон МАХСУМОВ,
«Халқ сўзи» муҳбири,
Бахтиёр АКРАМОВ олган сурат.

Интилиш

Ургут туманидаги
“Камангор”
Ўзбекистон — Эрон
қўшма корхонаси ўз
фаолиятини кенгайтириб,
пойабзал ишлаб
чиқаришни ҳам
йўлга қўйди.

Харидорғир пойабзаллар

Қиймати 124,6 минг АҚШ долларлик лойиҳа амалга оширилиши билан бу ерда йилига 600 минг жуфт аёллар оёқ кийими ҳамда 100 минг жуфт спорт пойабзали тайёрланадиган бўлди.

Эътиборлиси, 15 та қўшимча иш ўрни яратилган мазкур корхонада ишлаб чиқарилган дастлабки 50 минг жуфт маҳсулот ички бозорда ўз харидорини топиб улгурди.

А. САТТОРОВ,
«Халқ сўзи» муҳбири.

Асримизнинг бошларидан эътиборан янги — “Гидроэгоизм” сўзи кенг қўлланила бошлади. Табиий сув ресурсларидан фақат ўз манфаатларинингизга қўзлаган ҳолда фойдаланишни англатувчи мазкур тушунчанинг пайдо бўлишига Амурдарё ва Сирдарёнинг юқори қисмида жойлашган давлатларнинг бу дарёлар табиий оқимида фаол равишда таъбир кўрсатишлари сабаб бўлди.

Ўзбекистонни хавотирга солаётган жиҳат эса, ушбу мамлакатларнинг гидроэнергетика борасида ўзбилармонлик билан иш тутишга интилишлари ва бундай ҳаракатлар тобора кучайиб бораётганлигидир. Гап сувдан фойдаланишда бугуннинг энг долзарб вазифаси саналмиш ирригациявий-экологик тартибдан воз кечиб, табиат учун ҳам, одамлар учун ҳам хунук оқибатларга олиб келиши муқаррар бўлган энергетик иш тизимига ўтиш ҳақида бораёпти. Афсуски, қишда катта ер майдонларининг сув остида қолишига, ёзда эса, аксинча, қурғоқчиликка сабаб бўладиган бундай хатти-ҳаракатлар тобора кучаймоқда. Ваҳоланки, бу жараёнлар юз бераётган Тўхтагул, Нурек ва Қайроққум сув омборлари мазкур дарёларда фақат ирригация мақсадларида барпо этилган.

Шундай қилиб, “Гидроэгоизм” моҳиятан босим ўтказиш воситасига айланмоқда. Мана, бир неча йилдирки, дарёнинг қуйи қисмига берадиган сув миқдори атайин камайитиб боришмоқда. Бу ҳолат, айниқса, қишлоқ хўжалиги экинлари учун сувга эҳтиёж кескин ошган ёз фаслида яққол кўзга ташланади. Бундай “харакат”ларнинг расмий сабаби эса — электр энергияси ишлаб чиқариш учун зарур сувини тўпаш.

Ўзбекистон Республикаси Президентини Ислам Каримов Бирлашган Миллатлар Ташкилоти саммитининг 2010 йил 20 сентябрда Нью-Йоркда бўлиб ўтган Мингйиллик ривожланиш мақсадларига бағишланган ялпи мажлисидаги нутқида таъкидланганидек, Амурдарё ва Сирдарё “...оқимининг камайиши мазкур кенг

ГИДРОЭГОИЗМ

Марказий Осиёдаги вазиятнинг беқарорлашувига омил бўлмоқда

минтақанинг шундоқ ҳам заиф экологик мувозанатини бутунлай ўзгартириб юбориши мумкин. Бундай шароитда 30-40 йил аввал, собиқ совет даврида ишлаб чиқилган, мазкур дарёлар юқори қисмида улкан гидроиншоотларни қуриш бўйича лойиҳаларни амалга оширишга ҳар қандай ўринишлар, боз устига, ушбу иншоотлар барпо этиладиган зоналарнинг сейсмик хавфи 8-9 баллини ташкил этишини ҳисобга олсак, буларнинг барчаси экологияга ўнглаб бўлмайдиган зарар etkazиши ва хавфли техноген ҳалокатларга олиб келиши мумкинлиги аён бўлади”.

Экологик вазиятни барқарорлаштириш ва сув ресурсларидан тежаб фойдаланиш мақсадида Ўзбекистонда суғорилидиган ер майдонлари режалари равишда камайитирилмоқда, кам сув талаб қиладиган қишлоқ хўжалиги экинлари етиштиришга алоҳида эътибор қаратиляпти. Мисол тариқсида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2003 йил 21 июлдаги 320-сонли қарорини келтириш мумкин. Унга кўра, сув ресурсларидан фойдаланиш маъмурий ҳудудий тамойилдан ҳазволи тизимга ўтказилди. Бу эса сувини самарали, барқарор ва тенг тақсимлаш имконини берди. Пахта, шולי, беда ўрнига кам сув талаб қиладиган полиз экин-

ларни, бошоқли ва бошқа экинлар етиштириладиган майдонлар кенгайтирилди. Шундай қилиб, агар ўтган асрнинг 90-йиллари охириларида суғорилидиган ерларнинг 50 фойзида пахта, қолган қисмида озиқ-овқат экинлари етиштирилган бўлса, бугунги кунга келиб, пахта майдонлари суғорилидиган ерларнинг тахминан 30

да эса июнь — июль ойларида сув қириши 7,2 миллиард куб метрни ташкил қилган ҳолда, у ердан, бор-йўғи, 5 миллиард куб метр сув чиқарилди. Бу Нурек гидроблогланмаса фаолиятининг Ўзбекистон ва Туркманистондаги вегетация ҳамда суғорилиш ишларига нақадар катта зиён etkazишига яна бир далилди!

Сирдарё ва Амурдарё сув ресурсларидан фойдаланишда ирригация тартибидан энергетик режимга ўтиш билан бир қаторда, Тожикистон Республикаси Зарафшон дарёси сув ресурсларидан ирригация-энергетика мақсадларидан фойдаланиш бўйича комплекс дастурини ҳам амалга оширишни режалаштирмоқда. Шунга кўра, Тожикистоннинг Уратепа ҳудудига 130 минг гектарга яқин ерни суғориш учун бу дарёдан қўшимча равишда 1,5 куб километр сув олинади.

Боз устига, Тожикистон томонидан Зарафшон дарёси юқори қисмида барпо этиш мўлжалланаётган йирик сув омборларига эга ГЭСлар Ўзбекистоннинг Самарқанд ва Навоий вилоятлари сувдан фойдаланувчилари учун ҳалокатли оқибатларга олиб келиши мумкин.

Таъкидлаш жоизки, юқорида тилга олинган барча лойиҳалар 1992

Холис назар

да эса июнь — июль ойларида сув қириши 7,2 миллиард куб метрни ташкил қилган ҳолда, у ердан, бор-йўғи, 5 миллиард куб метр сув чиқарилди. Бу Нурек гидроблогланмаса фаолиятининг Ўзбекистон ва Туркманистондаги вегетация ҳамда суғорилиш ишларига нақадар катта зиён etkazишига яна бир далилди!

Сирдарё ва Амурдарё сув ресурсларидан фойдаланишда ирригация тартибидан энергетик режимга ўтиш билан бир қаторда, Тожикистон Республикаси Зарафшон дарёси сув ресурсларидан ирригация-энергетика мақсадларидан фойдаланиш бўйича комплекс дастурини ҳам амалга оширишни режалаштирмоқда. Шунга кўра, Тожикистоннинг Уратепа ҳудудига 130 минг гектарга яқин ерни суғориш учун бу дарёдан қўшимча равишда 1,5 куб километр сув олинади.

Боз устига, Тожикистон томонидан Зарафшон дарёси юқори қисмида барпо этиш мўлжалланаётган йирик сув омборларига эга ГЭСлар Ўзбекистоннинг Самарқанд ва Навоий вилоятлари сувдан фойдаланувчилари учун ҳалокатли оқибатларга олиб келиши мумкин.

Таъкидлаш жоизки, юқорида тилга олинган барча лойиҳалар 1992

роэгоизм”га асосланган бирёклама сиёсатдан бошқа нарса эмас.

Шундай қилиб, “Гидроэгоизм” хавфли сиёсий-маънавий муаммо сифатида Марказий Осиё ҳудудига қуйидаги ҳаракатларда ўз аксини топган: — кўшни мамлакатларнинг экологик хуқуқ ва манфаатларини инобатга олмасдан табиий муҳитга кўра била туриб зарар etkazишда; — калтабинлик билан ирригация-суғориш тартибидан энергетика режимига ўтиш эвазига узоққа бормайдиган сиёсий-иқтисодий фойда кўришга интилишда; — Амурдарё ва Сирдарёнинг қуйи қисмида жойлашган мамлакатларга улкан иқтисодий зарар etkazишда; — сейсмик жиҳатдан фаол ҳудудда йирик ва хавфли тўғонлар қурилишини тезлаштириш тарафида бўлиб, минтақа экологиясига мос бўлган кичик гидроэлектростанциялар қуришни онгли равишда рад қилишда; — БМТнинг дарёларнинг қуйи ва юқори оқимларида жойлашган барча мамлакатлар манфаатларини адолатли тарзда инобатга олувчи халқаро конвенциялари талабларини бажармасликда; — гидрология, геология, зилзилага чидамлик, сел ва кўчки хавфи каби ўта муҳим омилларни ҳисобга олвчи замонавий миллий ва халқаро мезёрларга жавоб берайдиган эскирган лойиҳалар асосида барпо этилаётган Роғун ГЭСи қурилишини давом ettиришда; — халқаро экспертлар томонидан гидроиншоотлар қурилиши сифати ва суғуртига риоя қилиш бўйича назоратнинг тан олинмаслигида.

Буларнинг барчаси охир-оқибатда 50 миллиондан ортиқ аҳолига эга Марказий Осиё учун ўта хавфли бўлган глобал экологик ҳалокат келиб чиқишига, бу ерда ашаётган инсонлар учун улар муस्ताқил тараққиёт йўлидан бориб эришган тинчлик ва хотиржамлик, тўқин-сочин ҳаёт саробга айланшига “Гидроэгоизм” сабаб бўлишини исбот қилади.

Муродбек НОРМУРОДОВ.

2011 йил — Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик йили

Ўғил-қизлари, набиралари жам бўлганда, Қодиркул отанинг кўзалари қувончдан порлаб кетади. Уларни бахтиёр кўриб, Яратганга шукрона айтади. Катта даврга назар ташлаб, "Болаларимни ёмон кўзалардан асрасин", деб кўяди ич-ичида. Дастурхон атрофида сўнги янгиликлар баҳам қурилади, кўпчилики қизиқтирадиган мавзуда суҳбат қилинади. Бу гал юртимизда тадбиркорликка алоҳида эътибор қаратилаётгани ҳақида сўз кетди. Қодиркул ота "Хўп ажойиб замон бўлди-да" деганда, яна бир гурунг қизишини кўпчилик дил-дилдан сездди.

ИШ БИЛГАНГА — МИНГ ТАНГА

— Мустақил бўлганимизга йигирма йил тўлапти, — дея сўз бошлади оқсоқол. — Мана, Одилов, сен ҳам бу йил йигирмага кирасан, — набираларидан бирига ишора қилди у. — Демак, мустақиллигимиз дадил, эркин қадм қўйдиган бўлди. Биласизларми, Президентимиз Ўзбекистоннинг тарраққийёт йўлини белгилашда икки қанот ҳақида сўз юритгандилар. Биринчи — халқимизнинг асрий таъриби, яна бири — инсоният томонидан эришилган иқтисодий ютуқлар. Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик эса ана шу икки жиҳатга ҳам тааллуқлидир. Сақсон ёшдан сакраб ўтган отахон ҳаёти давомида ўз кўзи билан кўрган, ёшгилда бўлса боилари гапириб берган воқеалар мисолида юқоридаги фикрни зурриётларга ўқтира кетди. Хонадон соҳибининг айтишича, қадим-қадимда ҳам ота-боболаримиз тадбиркор бўлишган. Ҳафалаб, ойлаб туя қарвонларида лак-лак матоларни олиб ўлкаларга олиб бориш, олиб келиш чин тадбиркорлик саналган. Ёғоч, темир, мис, қоракўл териси каби хом ашёдан бежирим, чиройли буюмлар ясаган ажодларимиз пешона тери эвазига умргузорлик қилишган. Ишинг кўзини пухта билган ота-боболаримиз бир мезонга қатъий риоя этганлар: ҳалол бойлик топиш ҳамда шу даромаддан эзгу ва савоб иш-

ларга сарфлаш. Бугун уларнинг қони томиримизда оқаётганлигини ёдда тутайлик. Биз шу заманда яшар эканмиз, фаровонлик ва маъмуриятчилик турмуш тарзига айланган давлатлар ҳаётига назар ташлашимиз ҳамда улардаги яхши жиҳатларни ўзимизга олишимиз керак. Эътибор қилинг: иқтисодий ривожлантириш тугумида ялли ички маҳсулот таркибиде кичик бизнес улусини кўпайтирган мамлакатлар аҳолиси яхши яшашмоқда. Бу — ҳаётда исботланган олтин қонид. Агар ялли даромаднинг кўпроқ қисмини тадбиркорлар яратишса, демак, табиий равишда аҳолининг аксарият қисми фаровон ҳаёт кечиради. Бундан ташқари, кичик бизнес ҳаётга, шароитга, бозорга мослашувчан бўлади. Пештахтада бирон маҳсулот сотилиши сусайса, шартта бозорда чакқон бошқа бир маҳсу-

лот тайёрлашни йўлга қўйиш мумкин. Бунинг учун эса, аввало, маркетинг хизмати тўғриси йўлга қўйилиши керак. Ахир ҳар қандай амал оқибати ўйланмасдан қилинган мустақил тизим даврида қанчадан-қанча маҳсулот оморларда қилиб кетарди. — Мана, ўзимизнинг Бухоридан чиққан хунарманд Хуршид Фатиллаев эришган натижаларни олиб кўрайлик, — дея завқ билан сўзини давом эттирди Қодиркул ота. — Шу бола мустақиллик эълон қилинганда, энди беш ёшга тўлганди. Отасидан қандақорлик хунарини ўрганиб, эл назарига тушди. Унинг мисдан тайёрлаган лаган, қумгон, патнис каби буюмлари чинакам санъат асарини ҳисобланади. Хуршид ясаган маҳсулотлар Франциянинг Париж ва Рюель-Мальмезон шаҳарларидаги кўргазмаларда Ўзбекистоннинг номини дунёга ёйгани бунинг исботидир. 2009 йилда ҳунармандчиликдан олган даромади 13 миллион сўм бўлган бўлса, ўтган йили қарийб 20 миллион сўм ишлаб топди. Қани эди, ҳамма тадбиркорлар ҳам шундай ишлашса. 2011 йилда Хуршиднинг издошлари кўпайиши керак.

Модомики, бугун бозор муносабатларини ҳаётимизга татбиқ этаётган эканмиз, мулкни хусусийлаштиришнинг асл аҳамиятини ҳис қилишимиз ўринлидир. Юртимизда тадбиркорлик тўла хусусий мулкчиликка асосланган. Эски замонда жамоат мулки, умумий мулк устувор бўлган. Ҳамма-ники ва ҳеч кимники. Нафс йўлидаги ғирромлик ва ўзлаштиришлар ўшундай шароитда урчиган. Энди эса, ҳар бир буюмнинг, ҳар бир қарин ернинг ўз эгаси бор. Мулк хусусий бўлганда кейин уни ўзи ўйинлайди-ку? Қайтанга мулкдор ўзига қарашли бойликни кўпайтиришга, тақомиллаштиришга, демакки, сифатини яхшилашга ҳаракат қилади. Шундай экан, эндиликда гап билганга эмас, иш билганга минг танга бериладиган замонда яшаймиз.

Шухрат ЖАББОРОВ.

ишлаб чиқарувчи корхоналар фаолиятида яққол кўзга ташланмоқда

Бу борада молия муассасаларининг хизматлари салмоқли бўлаётганини таъкидлаб ўтиш жоиз. "Ипак йўли" очик акциядорлик инновация тижорат банки фаолияти фикримизга яққол далил бўлади.

Хозирги кунда ушбу молия муассасасининг 9 та филиали ва 75 дан зиёд экспресс-марказлари миқозларга намунали ва тезкор хизмат кўрсатиб келаётир. Бу эса, ўз навбатида, тадбиркорлик субъектларининг замонавий асбоб-усуналар билан жиҳозланишига, корхоналарда импорт ўрнини босувчи, экспортбоп маҳсулотлар ишлаб чиқарилишига замин яратмоқда.

Масалан, "Shams" хусусий корхонасида илгари ёғ-мат, кон-металлургия ҳамда тўқимачилик санаятига зарур ашё — техник мато (брезент) тайёрланган бўлса, 2009 йилдан бошлаб бу ерда асбест трубалар ҳам ишлаб чиқарилмоқда. Бунда банк томонидан ажратилган 350 минг евро миқдоридеги кредит ҳисобига хориждан

Мамлакатимизда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантиришга устувор масала сифатида алоҳида эътибор қаратилаётгани тўғрисида мазкур соҳа иқтисодий таълимчи тобора мустақкам ўрин эгалламоқда. Президентимиз томонидан 2011 йилнинг "Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик йили" деб эълон қилиниши эса бундай ҳўжалик субъектларининг фаолияти янада кенгайишидан далолат беради.

ҲАМКОРЛИКНИНГ АМАЛИЙ НАТИЖАСИ

замонавий технология харид қилинган муҳим омил бўлаётир. — Мазкур лойиҳанинг амалга оширилиши яна 81 нафар кишини иш билан таъминлаш имконини берди, — дейди корхона директори Шамсиддин Қосимов. — Бугунги кунда асбест тру-

Молия муассасаларида

баларимизни асосий истеъмолчилар — "Ўзбектелеком" ҳамда "Ўзбекэнерго" компаниялари тасарруфидеги ташкилотларга зулуксиз етказиб бераёламиз. Ушбу маҳсулотга ички бозорда ҳам, хорижда ҳам талаб катталигини ҳисобга олиб, келгусида ишлаб чиқариш ҳажмини янада ошириш ниятидамиз.

Бундан ташқари, банк томонидан "Besh Yoch o'g Metall" масъулияти чекланган жамиятига беш йил муддатда 220 минг АҚШ доллари миқдоридеги имтиёзли кредит ажратилган эди. Эндиликда мазкур корхонада йилга 7500 тонна пўлат сим ишлаб чиқарилмоқда.

Тадбиркорларнинг лойиҳаларини молиялаштиришда, шунингдек, "Ипак йўли"нинг ҚФВ Тараққийёт банки (Германия) ҳамда Ислому Тараққийёт банкининг Хусусий секторни ривожлантириш Ислому корпорацияси билан ўрнатган ҳамкорлиги алоҳида аҳамият касб этмоқда. Масалан, ҚФВ Тараққийёт банки томонидан 60 дан зиёд лойиҳалар молиялаштирилиб, салкам 900 та иш ўрни яратилди. Хусусий секторни ривожлантириш Ислому корпорацияси эса ўтган тўрт йил мобайнида мамлакатимизда кичик бизнесни ривожлантиришга қаратилган 8 та лойиҳани молиялаштиришга эришди.

"Ипак йўли" очик акциядорлик инновация тижорат банкининг маблағлари бундан кейин ҳам тадбиркорлик субъектларининг лойиҳаларини молиялаштиришга йўналтирилиб, иқтисодий таълимнинг янада риваж топишига хизмат қилаверади.

Банк матбуот хизмати.

Бунёдкорлигимиз кўзгуси

(Давоми. Боши 1-бетда).

— Кишлоқ аҳолиси учун намунавий лойиҳалар асосида замонавий тураржойлар қурилиши бундан кейин ҳам изчил давом эттирилади, — дейди "Кишлоқ қурилиш инвестиция" иқтисодлаштирилган шўба инжиниринг компаниясининг бўлим бошлиғи Бекмурод Душанов. — Жумладан, жорий йилда республи-

камизнинг 157 туманидаги 372 та мавзедда 7400 уй-жой барпо этилиши режалаштирилиб, хозирги кунда қурилиш-монтаж ишлари бошлаб юборилди.

Айниқса, қурилиш жараёнига пудратчи ташкилотларнинг танлов асосида жалб этилаётгани, уларга ишлаб чиқариш корхоналари томонидан қурилишбоп маҳсулотларнинг зулуксиз етказиб бер-

илаётгани айни мудида бўлаётир. Президентимизнинг 2009 йил 19 июнда қабул қилинган "Деворбоп материаллар ишлаб чиқаришни кўпайтиришни рағбатлантириш ва сифатини яхшилаш борасидаги қўшимча чоратадбирлар тўғрисида"ги қарори ушбу йўналишда дастуриламал вазифасини ўтамоқда. Чунинчи, мазкур қарорга кўра, қурилиш мате-

риаллари ишлаб чиқаришга иқтисодлаштирилган корхоналарга бир қатор имконият ва имтиёзлар яратиб берилган бўлса, "Ўзбекэнерго" ва "Ўзтрансгаз" акциядорлик компаниялари уларни электр энергияси ҳамда табиий газ билан зулуксиз таъминлаётир. Натижада инсон манфаати, унинг бахтли ва тўқис ҳаёт кечириши йўлида амалга оширилаётган қурилиш ишлари ҳажми тобора кенгаймоқда. Дилшод УЛУҒМУРОДОВ.

НАФОСАТ ВА ЖОЗИБА УЙҒУНЛИГИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

Спорт заллари 800 миллион сўмга яқин ҳўмийлик маблағлари ҳисобидан жиҳозланди, шунингдек, 172 нафар жисмоний тарбия ўқитувчиси пойтахтда малака ошириб, бадий гимнастика спорт тўғралакларига раҳбарлик қилиш ҳўқуқини берувчи сертификатга эга бўлди. Қолаверса, ҳар ойнинг биринчи ўн кунлигида икки мураббий ва тўрт нафар гимнастика маҳсул ўқув-йиғинларда иштирок этмоқда. Мазкур шарт-шароитлар бераётган самаралар салмоғи ҳам шунга яраша баракали бўлаётир. Умуман, вилоятда ўтган йилнинг ўзида гимнастиканинг барча турлари билан шўғулланувчилар сони 2009 йилдагига нисбатан 12 баробар ошди.

— Ўзбекистонда мустақиллик йилларида жисмоний тарбия ва спорт соҳасини ривожлантириш бўйича улкан ишлар амалга оширилгани ҳақида жуда кўп айтилганди, — деди турнирга шогирдларини олиб келган Озарбойжон Республикасида хизмат кўрсатган мураббий Нина Касумова. — Мусобақа ҳақонасида мамлакатингизга ташриф буюриб, бу борадаги ишларга ўзимиз гувоҳ бўлдик ва ҳавас қилдик. Нафакат пойтахтда, балки вилоятларда ҳам мустақкам ишларни амалга ошириш имконини беради. Ўзбекистон йиғит-қизлари халқорда беллашувларда энг кучли рақиб сифатида эътироф этилаётгани боиси ҳам шунда экан. Жумладан, халқорда турнирда мезбон қизларнинг ёрқин чиқишлари бизда катта таассурот қолдирди.

Яна шунини қайд этиш лозимки, қизларнинг ҳам жисмонан, ҳам маънан етук бўлиб камол топишида катта роль ўйнайдиган гимнастрада бўйича ташкил этилган республика фестивалида вилоят шарафини химоя қилган Зарафшон шаҳри жамоаси фахрли иккинчи ўринни кўлга киритди. Навоий давлат педагогика институти мураббийлари билан ҳамкорликда тайёрланган бадий ва спорт гимнастикасига доир ўқув қўлланмалари эса назарий билимларни янада мустақкамлаш ва ишинг методик сифатини оширишда айни мудида бўлмоқда.

Хулоса қилиб айтганда, ҳудудда гимнастика спорт турлари, шу жумладан, бадий гимнастикани янада ривожлантириш йўлида илдам қадамлар қўйилаётир. Ҳамдам ЭШОНКУЛОВ, «Халқ сўзи» муҳбири.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕРМА ЖАМОАСИ

бугун Қатарда очиладиган XV Осиё кубоги ўйинларини майдон эгаларига қарши беллашув билан бошлаб беради

Бунинг ўзига хос сабаблари бор, албатта. Биринчидан, Қатар қитъанинг иқтисодий бакуват мамлакатларидан бири саналади. Шунингдек, бу ерда спорт инфратузилмаси яхши таракқий этган. Жаҳон андозаларига мос равишда бунёд этилган стадионлар, меҳмонхоналар, спорт иншоотлари шулар жумласига қиради. Осиё кубогини ўтказиш учун бешта стадион ажратилган. Улардан энг каттаси мамлакат пойтахти Доха шаҳрида жойлашган "Халифа" халқор стадиони ҳисобланади. Шунингдек, беллашувлар бўлиб ўтадиган "Ал-Гарафа", "Қатар СК", "Ал-Райан", "Ал-Садд" стадионларидаги шарт-шароитлар ҳам бундан кам эмас. Қолаверса, мусобақага хозирлик давомида кўл уришган яна бир янгилик футбол мухлислари ва мутахассисларининг эътирофи сазовор бўлмоқда. Яъни турнир давомида терма жамоаларга хизмат кўрсатадиган маҳсул автобуслар ўзига хос тарзда безатилди. Хусусан, транспорт воситаларига иштирокчи мамлакатларнинг миллий байроқлари акси тўширилиб, маҳсул шорларни битилди. Ўзбекистон терма жамоасига ажратилган автобусга "Куч — бирикди!" шiori ёзиб қўйилди. Таъкидлаш жоизки, хозиргача дунё миқёсида футбол бўйича ўтказилган нуфузли турнирларда автобусларни бу каби ясатиш кузатилмаганди.

Энди бевосита Осиё кубоги бахшлари тарихига оид баъзи маълумотларни келтириб ўтсак. Мусобақа илк бор 1956 йилда ташкил этилган. Ушунда Осиё чемпионати номи остида ўтказилган турнирга Гонконг мамлакатини мезбонлик қилганди. Унда Жапония, Корея терма жамоаси биринчи ўринни кўлга киритган. 1960 йилда Жапония Кореяга ўтказилган мусобақада ҳам мезбон мамлакат бош совринни ўз уйида олиб қолишнинг удрасидан чиққанди. Кейинчалик эса турнирга Исроил (1964 йил), Эрон (1968, 1976 йил), Кувейт (1980 йил), Сингапур (1984 йил), Саудия Арабистони, Қатар терма жамоалари билан бирга жой олди. 2004 йили Хитойда бўлиб ўтган XIII Осиё кубогида Ироқ, Саудия Арабистони, Туркманистон ва Ўзбекистон терма жамоалари жой олган "С" гуруҳидан чорак финал масаласини Ўзбекистон ва Ироқ футболчилари ижобий ҳал қила оlishди. Бирок вакилларимизга чорак финалдан у ёнга ўтиш насиб этмади. Равшан Хайдаров бошличилида ҳаракат қилган йиғитларимиз ўшунда Баҳрайн термасига ярим финал йўланмасини пенальтилар сериясида бой берганди. 2007 йили дунё ахлини ҳайратда қолдириб бирданга тўрт мамлакат мезбонлигида бўлиб ўтган галдаги Осиё кубоги бахшларида яна терма жамоамиз "С" гуруҳига тушиб қолди. Мусобақани кўтаринки рўҳда бошла-

Футбол

кўп — ўн икки терма жамоа иштирок этди. Ушунда терма жамоамиз "С" гуруҳида Япония, Хитой, Сурия терма жамоалари билан куч синашганди. Ўтказилган уч тур натижаларига кўра эса, чорак финалга Япония ҳамда футболчиларимиздан дастлаб 2:0 ҳисобида мағлубиятга учраган Хитой терма жамоаси йўл олганди. Мамлакатимиз бош жамоасининг Осиё кубогидеги кейинги иштироки Исроил (1964 йил), Эрон (1968, 1976 йил), Таиланд (1972 йил), Кувейт (1980 йил), Сингапур (1984 йил), Саудия Арабистони, Қатар терма жамоалари билан бирга жой олди. 2004 йили Хитойда бўлиб ўтган XIII Осиё кубогида Ироқ, Саудия Арабистони, Туркманистон ва Ўзбекистон терма жамоалари жой олган "С" гуруҳидан чорак финал масаласини Ўзбекистон ва Ироқ футболчилари ижобий ҳал қила оlishди. Бирок вакилларимизга чорак финалдан у ёнга ўтиш насиб этмади. Равшан Хайдаров бошличилида ҳаракат қилган йиғитларимиз ўшунда Баҳрайн термасига ярим финал йўланмасини пенальтилар сериясида бой берганди. 2007 йили дунё ахлини ҳайратда қолдириб бирданга тўрт мамлакат мезбонлигида бўлиб ўтган галдаги Осиё кубоги бахшларида яна терма жамоамиз "С" гуруҳига тушиб қолди. Мусобақани кўтаринки рўҳда бошла-

Яхши хабар

Шаҳрисабз туманидаги 92-мактабда "Саъдулла бобо" корхонаси бинокорлари томонидан замонавий спорт зали қурилиб, фойдаланишга топширилди.

Ўқувчиларга байрам тўғриси

Бунинг учун Болалар спортини ривожлантириш жамғармасининг 198 миллион сўмлик маблағи сарфланди.

Айни пайтда бу ерда мактаб ўқувчиларининг ўндан ортқ спорт турлари билан шўғулланишлари учун барча шарт-шароит яратилди.

А. МУҲАММАДИЕВ, «Халқ сўзи» муҳбири.

Advertisement for Hyundai Accent car. Features the car image, text: ACCENT, Кафолат — 2 йил ёки 50 000 км., МАХСУЛОТ СЕРТИФИКАТЛАНГАН, NEW THINKING. NEW POSSIBILITIES., www.hyundai.com.uz, Tel. (8-371) 250-11-11, Official Partner.

24 соат ичида

Хитой Европа мамлакатларига жаҳон молиявий-иқтисодий инқирузи асоратларини бартараф этишга кўмаклашади.

Кўмаклашишга қарор қилди

Бу ҳақда мамлакат бош вазири маълум қилди. Жумладан, у мамлакат иқтисодий таназулдан энг кўп зиён кўрган Испаниянинг давлат заёмлари сотиб оlinишини билдирган. Халқор молия институтлари ёрдамига қарамай, мазкур мамлакатда инқируз оқибатларини бартараф этиш оson кечмаяпти. Шу сабабли жорий йилда Испания 290 миллиард еврога тенг давлат заёмларини сотишни режалаштирган. Аммо бир қатор экспертлар бу чора ҳам эътиборга тўла ўнғилмаб кетишига ёрдам бермаслиги мумкин, деган фикрларни билдиришмоқда.

Балиқ бозоридаги рекорд

Японияда дунёдаги энг қиммат тунец балиғи сотилди.

Мамлакатдаги машҳур Цукидзи бозорида пулланган ушбу денгиз жонивори 342 килограмм тош босди. Уни Япония, Хитой ва Гонконгдаги бир қатор ресторандар соҳиб-би 396 минг АҚШ долларига харид қилган.

Бундай балиқнинг қиммат нарҳда сотилиши бўйича олдинги рекорд ҳам 2001 йили кунчақ юрда қайд этилганди. Ушунда 202 килограммлик тунец балиғи 246 минг АҚШ долларидан қимматроққа сотилган эди.

Байрам қимматга тушди

2011 йилнинг биринчи иш куниде Буюк Британия иқтисодийга қарий 302 миллион фунт-стерлинг миқдориде зарар етди.

Бунга икки миллиондан ортқ одам ўз хизмат жойига келмагани сабаб бўлди. Шундан 275 минг нафари касаллиғи тўғрисида ишга чиқа олмаган. Қолганлар эса байрам баҳона алкоғоли маҳсулотлардан меъридан кўп истеъмол қилиб, ўзини ёмон ҳис этгани боис хизмат вазифасини ўтай олмаган.

Корхонада қўнғилсиз воқеа

АҚШнинг Оукленд шаҳридаги (Калифорния штати) ўқ-орқ ишлаб чиқариладиган корхонада портлаш содир бўлди.

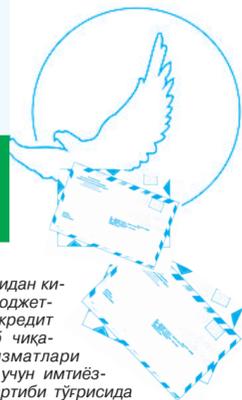
Қўнғилсизлик оқибатида бир киши ҳаётдан кўз юмган, яна бир нафар одам тан жароҳати олган. Ўз ўчириш хизмати томонидан маълум қилинишича, портлашдан аввал муассаса ҳудудида ёнғин чиққан. Шу боис ишчилар ва корхона ҳудуди яқинида бўлган одамларни хавфсиз жойларга кўчиришга улғурилган. Яъни бу орқали талафот қўламини кенгайишининг олди оlinди.

Хориж матбуоти хабарлари асосида тайёрланди.

"Ўзбекфильм" киностудияси жамоаси либослар бўйича расом Зебониссо Насировга турмуш ўртоғи Орифжон МУИНОВнинг вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Газета ва ГАЗЕТХОНА:

ЮЗМА-ЮЗ

— Бирор бир ташкилотда меҳнат қилаётган ходим сафарбарлик чакори резервидаги хизматга борса, унинг лавозими сақланиб қолади. Маоши-чи?
М. ЖУМАНОВ.
Зомин тумани

Эътибор ва имконият

— Ўзбекистон Республикасининг "Умумий ҳарбий мажбурият ва ҳарбий хизмат тўғрисида"ги Қонуни 32-моддасига асосан, ҳарбий йиғинлар даврида, шу жумладан, улар ўтказиладиган жойга бориш ва у ердан қайтиб келиш даврида ҳарбий йиғинларга

жалб этилган ҳарбий хизматга мажбурларнинг иш жойи (лавозими) ва иш жойидаги ўртача иш ҳақи сақланиб қолади.
Б. МАҲМУДОВ,
Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги бошқарма бошлиғи вазифасини бажарувчи.

Интернет орқали тест топширса бўладими?

— Айрим тараққий этган давлатларда олий ўқув юртига кириш имтиҳонларини масофадан туриб, яъни интернет тизими орқали олиш тажрибаси мавжуд. Бу абитуриентлар учун моддий ва маънавий жиҳатдан жуда кўл келади. Мамлакатимизда ҳам ахборот-коммуникация технологиялари тобора ривожланиб бормоқда. Шунини инобатга олиб, бизда ҳам яқин келажақда давлат тест синовларини он-лайн тизимда ташкил этиш тажрибаси жорий этилиши мумкинми?

Н. ЖАВЛОНОВ.
Кўкон шаҳри

— Интернет тизими орқали тест топширишни жорий этиш тажриба сифатида тор доирада синаб кўрилган. Лекин айни пайтда тест синовлари жараёни кўп жиҳатдан ҳозирги талаб ва эҳтиёж доирасига мослигини инобатга олиб, қозғоғда ўтказиш усули мақсадга мувофиқ, деб топилган.
Замонавий ахборот ва

компьютер, шунингдек, тест технологияларининг ривожланиб бораётганлигини ҳисобга олганда, келажақда масофавий алоқа орқали тест синовини ташкил этишни йўлга қўйиш эҳтимоли йўқ эмас.

Т. ИМАМОВ,
Ўзбекистон Республикаси Давлат тест маркази директори ўринбосари.

Беш йилгача сақланиши шарт

— Чакана савдо фаолияти билан шуғулланувчи яқка тартибдаги тадбиркор даромадлари ва товар амалиётлари регистрларини сақлаши шартми?

А. ПИРНИЯЗОВ.
Элликқалъа тумани

— Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодексининг 374-моддасига асосан, даромадларни ва товар операцияларини ҳисобга олиш регистрлари охиригиз ёзув киритилган пайдан эътиборан беш йил мобайнида яқка тартибдаги тадбиркорда сақланади ва улар

рақамланган, ип ўтказиб боғланган ҳамда тегишли давлат солиқ хизмати органининг муҳри билан тасдиқланган бўлиши керак.

О. РУСТАМОВ,
Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ қўмитаси раиси ўринбосари.

— Туман касалхонасида ҳамшираликдан бола тарбияси таъмилга чиқиб, фарзандим бир ёшга тўлди, яна ишга қайтдим. Ушбу ҳолатда менга ишхонам томонидан қандай имтиёзлар яратиб берилади?
М. ЖУМАНИЁЗОВА.
Янгиорик тумани

— Амалдаги қонун ҳужжатларига мувофиқ (Ўзбекистон Республикасининг 1999 йил 14 апрелдаги 760 — I-сонли Қонуни биринчи банди), 3 ёшга тўлмаган болалари бор, бюджет ҳисобидан молиялаштириладиган муассаса ва ташкилотларда, шу жумладан, касалхонада ишлаётган аёлларга иш ҳақи камайтирилмас-

дан, иш вақтининг ҳафтасига 35 соатдан ошмайди деган қисқартirilган муддатга белгилаб қўйилган. Демак, сиз ишдан ҳар куни бир соат олдин кетишга ҳақлисиз.
Исмоил ЖУМАШОВ,
Хоразм вилояти солиққўчи сақлаш бошқармаси бошлиғининг биринчи ўринбосари.

Иш стажу инобатга олинади

— Меҳнат фаолиятим билан боғлиқ маълумотлар давлат архивдан топилмаса, меҳнат дафтарида қайдларнинг ўзи пенсияга чиқиш учун асос қилиб олинми мумкинми?

С. БУРХОНОВ.
Бойсун тумани

— Ўзбекистон Республикаси "Фуқароларнинг давлат пенсия таъминоти тўғрисида"ги Қонунининг 37-моддаси "а" бандига мувофиқ, фаолият тури, мулк ва ҳўжалик юритиш шаклларида қатъи назар, ходим давлат томонидан ижтимоий суғурталанган ҳолда бажарган ҳар қандай

иш, агар у Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ҳузуридаги бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасига суғурта бадаллари тўлаган бўлса, иш стажига қўшиб ҳисобланиши белгиланган.
Шу билан бирга, Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 11 майдаги "Фуқаро-

ларнинг давлат пенсия таъминоти тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни рўйбга чиқариш учун зарур бўлган норматив ҳужжатларни тасдиқлаш ҳақида"ги қарори билан тасдиқланган "Пенсия тайинлаш учун меҳнат стажини тасдиқлаш тартиби тўғрисида"ги Низомининг

4-бандига асосан, меҳнат дафтари, шунингдек, бюджетдан ташқари Пенсия жамғармаси бўлими томонидан берилган суғурта бадаллари тўланганлигини тасдиқловчи маълумотномалар иш стажини тасдиқловчи асосий ҳужжатлар ҳисобланиши белгиланган.

Ш. МАНСУРОВ,
Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ҳузуридаги бюджетдан ташқари Пенсия жамғармаси ижрочи директорининг биринчи ўринбосари.

— Отам вафот этганлар. Ҳовлимизни ҳеч кимга мерос сифатида расмийлаштириб қолдирмаганлар. Кенжа фарзандим, онам биз билан бирга яшайдилар. Айтинг-чи, уй ҳуқуқий жиҳатдан кимга мерос бўлиб ўтади?

Ж. РАСУЛОВ.
Янгиқўрғон тумани

— Ворислик билан боғлиқ муносабатлар Фуқаролик кодексининг V бўлимида тартибга солинган. Жумладан, Кодекснинг 1118-моддасига мувофиқ, мерос очилган пайтда ҳаёт бўлган фуқаролар, шунингдек, мерос қолдирувчининг ҳаётлик пайтида ҳомила ҳолида бўлган ва мерос очилгандан кейин тирик тузилган болалари васият ва қонун бўйича меросхўр бўлишлари мумкин.

Фуқаролик кодексининг 1135-моддасига асосан, мерос қолдирувчининг болалари (шу жумладан, фарзандликка олинган болалари), эри (хотини) ва ота-онаси (фарзандликка олувчилар) тенг улушларда қонун бўйича биринчи навбатдаги ворислик ҳуқуқига эга бўладилар. Мерос қолдирувчининг вафотидан кейин тузилган болалари ҳам биринчи навбатдаги ворислар жумласига қиради.
Шунингдек, "Нотариат тўғрисида"ги Қонунга мувофиқ, мерос масалалари юзасидан нотариусга мурожаат қилиниши мумкин.

Н. ТОЙЧИЕВ,
Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги Маъмурий ва ижтимоий қонунчилик бошқармаси бошлиғи.

— Бозордан қиммат нархда кўйлак сотиб олгандим. Сотувчи жуда жойига кўйиб мактаганди. Алдаган экан. Бир марта ювилгандан кейин ранги ўчиб кетди. Олиб бордим. "Мен умуман бунақа мол сотмаганман", деб тан олмади. Тўлов чеки ҳам бермаганди. Энди пулимга кўйиб қолавераманми?
Ш. ШОЖАЛИЛОВА.
Андижон шаҳри

— Ўзбекистон Республикасининг "Истеъмолчиларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида"ги Қонуни 13-моддасига асосан, истеъмолчиларнинг талаблари у касса ёки товар чекини тақдим этган тақдирда қўриб чиқилади.
Касса чеки, товар

чеки истеъмолчининг сотувчи (ижрочи) билан шартнома тузганлиги, ҳақ тўлаш бўйича ўз мажбуриятларини бажарганлигини, ҳақ миқдори, тўланган сана, пул қабул қилиб олувчи ҳақида ўзида маълумотларни мужассамлаштирувчи ёзма ҳужжат

бўлиб, у келгусида истеъмолчи ҳуқуқларини ҳимоя қилишда муҳим далил-исбот воситаси ҳисобланади.

А. МИРАЗИЗОВ,
Ўзбекистон Истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш жамиятлари Федерацияси раиси.

Тўлов терминали ўрнатилиши шарт

— Президентимизнинг 2010 йил 19 апрелдаги "Банк пластик карталаридан фойдаланган ҳолда ҳисоб-китоб тизimini ривожлантиришни рағбатлантириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги қарори ҳамда Адлия вазирлигида ўтган йил 19 июнда 1986-1-сон билан рўйхатга олинган "Тўлов терминаллари билан жиҳозлаш ва аҳоли билан пул ҳисоб-китобларини амалга оширишда уларни қўллаш тартиби тўғрисида"ги Низомга мувофиқ,

2011 йил 1 январдан барча савдо ва хизмат кўрсатиш объектлари — мулкчилик шаклларида, сотув ҳажмидан, иншоотнинг ўлчамидан қатъи назар, товарлар сотиш ва хизматлар кўрсатишга мўлжалланган (мослаштирилган) жой ёки иншоотларда мажбурий тарзда тўлов терминали ўрнатилиши лозимлиги белгиланган.

У. МУСТАФОЕВ,
Ўзбекистон Республикаси Марказий банки раисининг биринчи ўринбосари.

Чек — муҳим далил

— Ўзбекистон Республикасининг "Истеъмолчиларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида"ги Қонуни 13-моддасига асосан, истеъмолчиларнинг талаблари у касса ёки товар чекини тақдим этган тақдирда қўриб чиқилади.
Касса чеки, товар

булиб, у келгусида истеъмолчи ҳуқуқларини ҳимоя қилишда муҳим далил-исбот воситаси ҳисобланади.

А. МИРАЗИЗОВ,
Ўзбекистон Истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш жамиятлари Федерацияси раиси.

— Вазирлар Маҳкамасининг 2002 йил 25 майдаги 181-сонли қарорига асосан, сиз доимий қайддан ўтган манзилнингиздаги ҳудудий ИИБ ХЧК ва ФР бўлимига хорижга чиқиш учун рухсат ёзувини расмийлаштиришингиз масаласида ариза билан мурожаат этишингиз лозим. Бу ерда аризангиз ўрнатилган тартибда қўриб чиқилиб, сизга 2 йилга бўлган муддатга "Дунёнинг барча мамлакатларида чиқиш учун" рухсат ёзуви стикери расмийлаштирилиб берилади.

Б. ШОРИХСИЕВ,
Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги Хорижга чиқиш-келиш ва фуқароликни расмийлаштириш бошқармаси бошлиғи.

Халқ сўзи Народное слово

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси Кенгаши, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир Ўткир РАҲМАТОВ

2008 йил 15 январда Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 0001-рақам билан рўйхатга олинган. Нашр индекси — 229. Буюртма Г — 103. 73619 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ, Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2. Баҳоиси келишилган нархда.

ТЕЛЕФОНЛАР:
Девонхона 233-52-55;
Котибиат 233-10-28; Эълонлар 236-09-25.
ISSN 2010-8788

— Тижорат банклари томонидан кичик бизнес субъектларига бюджетдан ташқари жамғармалар кредит линиялари ҳисобидан ишлаб чиқариш ва аҳолига сервис хизматлари кўрсатишни рағбатлантириш учун имтиёзли микрокредитлар бериш тартиби тўғрисида тушунча берсангиз.

Н. ОЧИЛОВ,
Фермер.
Хатирчи тумани

Имтиёзли микрокредитлар кимларга берилади?

— Бюджетдан ташқари жамғармаларнинг кредит линиялари ҳисобидан ишлаб чиқаришни кенгайтириш, шу жумладан, қишлоқ ҳўжалиги техникасини сотиб олиш, фермерлик иншоотларини қуриш, чорвачилик, паррандачиликни ривожлантириш учун микрокредитлар Марказий банкининг амалдаги қайта молиялаш ставкасининг 1/3 қисми миқдорига; бевосита ишлаб чиқариш соҳаси, яъни маҳсулотлар ишлаб чиқариш, ҳам ашё ва материалларни тўдан қайта ишлаш, ҳўнармандчиликни ривожлантириш, касана-чилик меҳнатини ташкил этиш, бинокорлик материаллари ишлаб чиқариш ва қурилиш мақсадлари учун микрокредитлар Марказий банкининг амалдаги қайта молиялаш ставкасининг 40 фоизи миқдорига; хизматлар кўрсатиш ва сервис соҳасини ривожлантириш учун, жумладан, аҳолига маший, тиббий, сайёҳлик-экскурсия ва меҳмонхона хизмати кўрсатиш, автомобиллар ва бошқа техника таъмири бўйича хизмат кўрсатиш, транспорт хизматини ривожлантириш учун Марказий банкининг амалдаги қайта молиялаш ставкасининг 45 фоизи миқдоригача маблағ берилади.

гиланади: деҳқон ва фермер ҳўжалиқларини ривожлантириш ва кенгайтириш, шу жумладан, қишлоқ ҳўжалиги техникасини сотиб олиш, фермерлик иншоотларини қуриш, чорвачилик, паррандачиликни ривожлантириш учун микрокредитлар Марказий банкининг амалдаги қайта молиялаш ставкасининг 1/3 қисми миқдорига; бевосита ишлаб чиқариш соҳаси, яъни маҳсулотлар ишлаб чиқариш, ҳам ашё ва материалларни тўдан қайта ишлаш, ҳўнармандчиликни ривожлантириш, касана-чилик меҳнатини ташкил этиш, бинокорлик материаллари ишлаб чиқариш ва қурилиш мақсадлари учун микрокредитлар Марказий банкининг амалдаги қайта молиялаш ставкасининг 40 фоизи миқдорига; хизматлар кўрсатиш ва сервис соҳасини ривожлантириш учун, жумладан, аҳолига маший, тиббий, сайёҳлик-экскурсия ва меҳмонхона хизмати кўрсатиш, автомобиллар ва бошқа техника таъмири бўйича хизмат кўрсатиш, транспорт хизматини ривожлантириш учун Марказий банкининг амалдаги қайта молиялаш ставкасининг 45 фоизи миқдоригача маблағ берилади.

Бюджетдан ташқари жамғармаларнинг кредит линиялари ҳисобидан берилган ушбу микрокредитлар учун имтиёзли физик ставкаси кредитланаётган инвестиция лойиҳаларининг йўналишидан келиб чиққан ҳолда қўйидаги миқдорда бел-

— Маълумки, янги қурилаётган уй-жойлар экологик экспертизадан ўтказилади. Менга эски уйни тўдан таъмирлаб, замонавий услубда қайта тиклаш учун ҳам, албатта, экологик экспертизадан ўтказиш керак, деб айтишди. Шу тўғрисида?

М. МАМАЗАРОВА,
ОАТБ «Агробанк» Навоий вилояти бошқармаси Кичик бизнес субъектларини кредитлари ва мониторинг қилиш бўлими бошлиғи.

Экологик экспертиза зарурми?

— Ўзбекистон Республикасининг "Экологик экспертиза тўғрисида"ги Қонунининг 11-моддасига Давлат дастурига киритилган лойиҳалар, иқтисодий ва ижтимоий тизимга дахлдор тармоқлар лойиҳалаштирилаётганда, шу жумладан, экологик муҳитга ёмон таъсир қиладиган ерларда қурилаётган уй-жойлар учун ҳам, албатта, экологик эксперти-

К. ҚУРБОНОВ.
Тошлоқ тумани

Белгиланган тартибда амалга оширилади

— Паспортимда ИИБ Хорижга чиқиш-келиш ва фуқароликни расмийлаштириш бошқармаси томонидан хорижга чиқиш учун берилган рухсат ёзуви бор. Яқинда унинг амал қилиш муддати тугади. Янгилаш учун нима қилишни керак?

К. МИРХОДИЕВ.
Яккасарой тумани

— Вазирлар Маҳкамасининг 2002 йил 25 майдаги 181-сонли қарорига асосан, сиз доимий қайддан ўтган манзилнингиздаги ҳудудий ИИБ ХЧК ва ФР бўлимига хорижга чиқиш учун рухсат ёзувини расмийлаштиришингиз масаласида ариза билан мурожаат этишингиз лозим. Бу ерда аризангиз ўрнатилган тартибда қўриб чиқилиб, сизга 2 йилга бўлган муддатга "Дунёнинг барча мамлакатларида чиқиш учун" рухсат ёзуви стикери расмийлаштирилиб берилади.

Б. ШОРИХСИЕВ,
Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги Хорижга чиқиш-келиш ва фуқароликни расмийлаштириш бошқармаси бошлиғи.

Яна саволларингиз борми, муҳтарам газетхон?
Хатларингизни кутамиз!

Тахририятга келган кўлемлар тақриб қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди.
Реклама материаллари учун тахририят жавобгар эмас.
Газета тахририят компьютер марказида терилди ҳамда операторлар Ж. Тоғаев ва М. Бегмуратов томонидан саҳифаланди.
1-Тижорат материал

• МАНЗИЛИМИЗ:
100000, ГСП,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Навбатчи котиб — Ю. Ҳамидов.
Навбатчи муҳаррир — С. Раҳмонов.
Навбатчи — О. Файзиев.
Мусаҳҳах — С. Исломов.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмаҳонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41. ЎЗА якуни — 21.10
Топширилди — 22.50
1 2 3 4 5